

POMIARY WYSOKOŚCIOWE - NIWELACJA

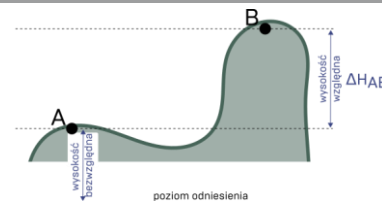
TEORIA

Definicje

Rodzaje wysokości

Wysokość bezwzględna jest to odległość pionowa od przyjętej powierzchni odniesienia. W Polsce za zerowy poziom odniesienia przyjęto poziom odpowiadający średniej historycznego pływu Morza Północnego zaobserwowanego w Amsterdamie i nazywa się **PL-EVRF2007-NH**.

Wysokość względna jest to odległość danego punktu od pewnego poziomu porównawczego przyjętego dowolnie jako poziom odniesienia.

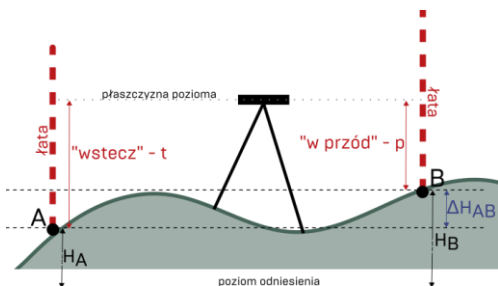

Niwelacja

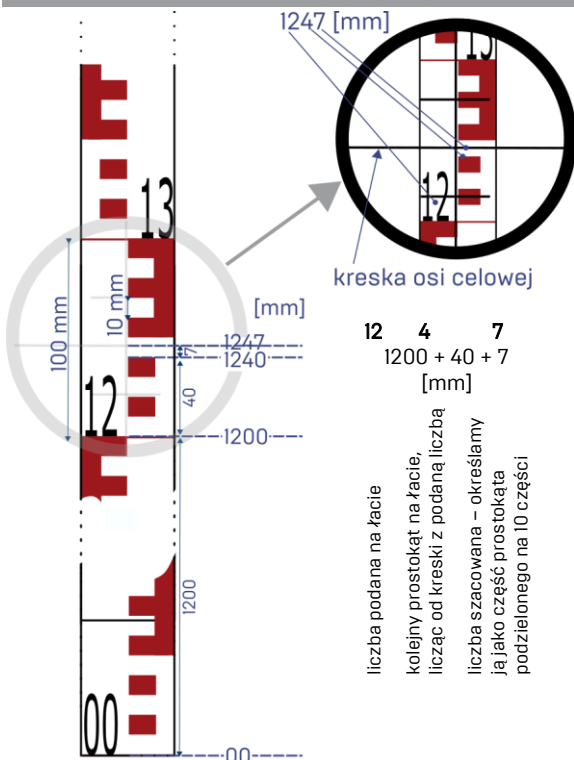
Wykonanie pomiarów wysokościowych, nazywane jest **niwelacją**, polega ono na wyznaczeniu różnicy wysokości (ΔH_{AB}).

Niwelacją geometryczną jest określenie tej różnicy między dwoma punktami w odniesieniu do **płaszczyzny poziomej**. Polega na pomiarze pionowych długości, odczytywanych na **łatach niwelacyjnych** przy pomocy **niwelatora** ustawionego najczęściej na statywie.

Wysokości bezwzględne punktów określa się najczęściej w nawiązaniu do punktów osnowy wysokościowej, czyli punktów o określonej już wysokości w danym układzie wysokości. Te znaki wysokościowe nazywane są **reperami**.

Odczyty na łacie niwelacyjnej

Rodzaje odczytów na łatach

W wyniku pomiarów na każdym stanowisku zostaje wyznaczona różnica wysokości równa różnicy odczytów „wstecz” - t i „w przód” - p. Nazwy odczytów wynikają z kierunku niwelowania. Odczyt z punktu wyjściowego nazywamy „wstecz”, czyli ten, który „pozostawiamy za sobą”, a odczyt „w przód” na punkcie w kierunku, do którego zmierzamy. Przyjęto zasadę, że kolejność odczytów zczytamy od punktu „wstecz”. Jednak nie ma różnicy, który odczyt wykonamy pierwszy, ważne jest aby dobrze zanotować odczyty.

Sposób odczytywanie

Odczyty wykonujemy podczas obserwacji w lunecie niwelatora wskaźnik kreski poziomej osi celowej na obrazie podziałki łaty niwelacyjnej. Odczyt z łaty składa się z **czterech cyfr**, podawanych w **milimetrach**.

Różnica wysokości

W wyniku pomiarów na pojedynczym stanowisku zostaje określony odczyt z łaty niwelacyjnej na punkcie „wstecz” i „w przód”. Różnica wysokości pomiędzy tymi punktami jest obliczana jako różnica tych odczytów.

$$\Delta H_{AB} = O_{\text{wstecz}} - O_{\text{w przód}} = t - p$$

A wysokość punktu na podstawie różnicy wysokości obliczamy:

$$H_B = H_A + \Delta H_{AB}$$

PRAKTYKA

UZUPEŁNIĆ ZESZYT ĆWICZEŃ

ZADANIE 1

PRACE POMIAROWE - Określenie różnicy wysokości

Mając podane dwa punkty wykonać pomiar różnicy wysokości między nimi. Wykonać szkic przedstawiający sytuację. Odpowiedzieć na pytanie: Który z punktów jest usytuowany najwyżej, a który najniżej i jaka jest różnica?

ZALICZENIE TEMATU

minimum do wykonania	wykonanie pomiaru różnicy wysokości	P	3.50
podwyższenie oceny	wykonanie szkicu pomiaru	R	+ 1.00
	odpowiedź na pytanie	R	+ 0.50